

Miljö- och energidepartementet
Umhverfismálaráðherra
Karolina Skog

Norðurlandaráð
Ved Stranden 18
1061 København K
Danmörku

Svar við skriflegri fyrirspurn E11/2018 til ríkisstjórna Norðurlanda um umfangið á innfluttum og útfluttum úrgangi

Vegna afgreiðslu þingmannatillögu A 1758/holdbar óskar Norræna sjálfbærnefndin eftir yfirliti um útflutning og innflutning á úrgangsefnum á grænni skrá svo og hættulegum úrgangi og beinir eftirfarandi fyrirspurn til ríkisstjórna Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar:

1. Magn útflutts og innflutts úrgangs, heimilisúrgangs og rekstrarúrgangs, sundurliðað svo sem greinir að neðan:

- a) Heildarmagn úrgangs á árunum 2010–2017 (tonn/ár)
- b) Heildarmagn hættulegs úrgangs á árunum 2010–2017 (tonn/ár)
- c) Útflutningur hættulegs úrgangs innan ESB/EES á árunum 2010–2017 (tonn/ár)
- d) Útflutningur hættulegs úrgangs utan ESB/EES á árunum 2010–2017 (tonn/ár)
- e) Innflutningur hættulegs úrgangs á árunum 2010–2017 (tonn/ár)
- f) Útflutningur úrgangsefna á grænni skrá á árunum 2010–2017 (tonn/ár)
- g) Innflutningur úrgangsefna á grænni skrá á árunum 2010–2017 (tonn/ár)

2. Með vísun til 1g), hver er meginástæðan fyrir innflutningi úrgangsefna á grænni skrá til norrænu landanna?

3. Með vísun til 1f), hver er ástæðan fyrir útflutningi á úrgangsefnum á grænni skrá frá Norðurlöndum?

4. Hvert er umfangið og meginástæðan fyrir flutningi á úrgangsefnum á grænni skrá milli norrænu landanna?

5. Hver er meginástæðan fyrir útflutningi á hættulegum úrgangi?

6. Líta norrænu ríkisstjórnirnar svo á að núverandi staða innflutnings og útflutnings á úrgangi, jafnt úrgangsefnum á grænni skrá sem hættulegum úrgangi, sé sjálfbær lausn til langframa með hliðsjón af umhverfisvernd?

Svar frá ríkisstjórnnum Norðurlanda:

1. Magn útflutts og innflutts úrgangs, heimilisúrgangs og rekstrarúrgangs, sundurliðað svo sem greinir að neðan:

a) Heildarmagn úrgangs á árunum 2010–2017 (tonn/ár)

SVÍÐJÓÐ:

Heildarmagn af tilkynningarskyldum úrgangi í tonnum

(tilkynningarskyldur úrgangur getur verið hættulegur úrgangur en einnig ýmis annar úrgangur, engar tölur liggja enn fyrir frá árinu 2017)

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2010	1.339.592	472.176
2011	1.526.462	356.995
2012	1.786.120	330.312
2013	2.138.746	311.036
2014	2.691.624	381.796
2015	2.617.635	360.840
2016	2.782.649	412.503

ÍSLAND:

Heildarmagn af tilkynningarskyldum úrgangi í tonnum

Tölur frá árunum 2010–2015 hafa ekki verið teknar saman á Íslandi. Tölur ársins 2016 byggja á magni sem gefið er upp í Annex 1a af samþykktum tilkynningum um flutninga á hættulegum úrgangi. Sá úrgangur sem er fluttur út er hættulegur úrgangur (auk úrgangsefna á grænni skrá), enginn heimilisúrgangur, blandaður úrgangur eða annar er fluttur úr landi þar sem útflutningur er kostnaðarsamur.

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2016	0	12.494

NOREGUR:**Heildarmagn af tilkynningarskyldum úrgangi í tonnum**

(tilkynningarskyldur úrgangur getur verið hættulegur úrgangur en einnig ýmis annar úrgangur)

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2010	224.955	578.395
2011	434.830	1.197.192
2012	383.967	1.568.448
2013	393.355	1.590.515
2014	315.966	1.740.716
2015	404.498	1.619.381
2016	527.502	1.681.738
2017	874.846	1.728.988

FINNLAND:**Heildarmagn af tilkynningarskyldum úrgangi í**

tonnum (tilkynningarskyldur úrgangur getur verið hættulegur úrgangur en einnig ýmis annar úrgangur, tölur ársins 2017 eru óopinberar)

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2010	75.016	131.241
2011	104.012	929.904
2012	106.170	119.720
2013	71.407	149.570
2014	76.919	193.167
2015	84.937	231.344
2016	115.637	256.213
2017	109.074	290.099

DANMÖRK:

Ár	Tegund	
	Útflutningur	Innflutningur
2010	1.823.911	209.042
2011	2.513.819	546.801
2012	2.355.865	773.960
2013	2.156.218	1.004.001
2014	2.296.568	1.343.177
2015	2.079.987	1.246.767
2016	1.848.945	1.283.466

FÆREYJAR:**Heildarmagn af tilkynningarskyldum úrgangi í tonnum**

(tilkynningarskyldur úrgangur getur verið hættulegur úrgangur en einnig ýmis annar úrgangur, engar tölur liggja enn fyrir frá árinu 2017)

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2010	0	-
2011	0	-
2012	0	8.272
2013	0	9.320
2014	0	10.282
2015	0	12.346
2016	0	14.080
2017	0	13.982

**b) Heildarmagn hættulegs úrgangs á árunum 2010–2017
(tonn/ár)**

SVÍÐJÓÐ:

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2010	170.760	388.340
2011	195.157	407.814
2012	346.596	274.316
2013	227.997	264.890
2014	261.217	326.592
2015	321.099	309.591
2016	225.657	345.379

ÍSLAND:

Tölur frá árunum 2010–2015 hafa ekki verið teknar saman á Íslandi. Tölur ársins 2016 byggja á magni sem gefið er upp í Annex 1a af samþykktum tilkynningum um flutninga á hættulegum úrgangi.

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2016	0	12.494

NOREGUR:

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2010	221.702	90.046
2011	396.607	164.745
2012	288.268	384.564
2013	283.813	366.707
2014	189.051	431.883
2015	274.188	340.319
2016	306.710	264.554
2017	404.274	322.203

FINNAND (einnig Y46 og Y47):

ÁR	INNFLUTNINGUR	ÚTFLUTNINGUR
2010	19.604	128.800
2011	32.514	118.914
2012	21.914	113.851
2013	22.205	142.180
2014	32.088	169.860
2015	25.341	173.537
2016	42.579	164.785
2017	44.806	174.160

DANMÖRK:

Hættulegur ÁR	tegund	
	Útflutningur	Innflutningur
2010	116.235	94.795
2011	222.149	187.402
2012	234.158	294.033
2013	233.671	338.745
2014	218.936	446.865
2015	225.729	505.441
2016	213.195	408.525

FÆREYJAR:

ÁR	ÚTFLUTNINGUR
2010	-
2011	-
2012	982
2013	928
2014	412
2015	1.054
2016	944
2017	1.131

c) Útflutningur á hættulegum úrgangi innan ESB/EES á árunum 2010–2017 (tonn/ár)

SVÍÐJÓÐ:

ÁR	
2010	388.340
2011	407.814
2012	274.316
2013	264.890
2014	326.592
2015	309.591
2016	345.379

ÍSLAND:

ÁR	
2016	12.494

NOREGUR:

ÁR	
2010	90.046
2011	164.745
2012	384.564
2013	366.707
2014	431.883
2015	340.319
2016	264.554
2017	322.203

FINNLAND:

ÁR	
2010	128.800
2011	118.914
2012	113.851
2013	142.180
2014	169.860
2015	173.537
2016	164.785
2017	174.160

DANMÖRK:

Hættulegur	móttakandi útflutnings
ÁR	ESB/EES
2010	115.912
2011	218.240
2012	233.978
2013	233.671
2014	215.522
2015	220.300
2016	213.181

FÆREYJAR:

Sjá b)

d) Útflutningur á hættulegum úrgangi utan ESB/EES á árunum 2010–2017 (tonn/ár)

SVÍÐJÓÐ:

ÁR	
2010	0
2011	0
2012	0
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0

ÍSLAND:

ÁR	
2016	0

NOREGUR:

ÁR	
2010	0
2011	0
2012	0
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0

FINNLAND:

ÁR	
2010	0
2011	0
2012	0
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0

DANMÖRK:

Hættulegur	móttakandi
ÁR	útlutnings
	aðrir
2010	323
2011	3.909
2012	180
2014	3.414
2015	5.429
2016	14

FÆREYJAR: flytur ekki út til landa utan ESB/EES

**e) Innflutningur á hættulegum úrgangi á árunum 2010–2017
(tonn/ár)**

SVÍÐJÓÐ:

**Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Svíþjóðar frá löndum innan
ESB/EES**

ÁR	
2010	169.754
2011	193.697
2012	340.939
2013	226.116
2014	258.496
2015	320.295
2016	224.670

**Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Svíþjóðar frá löndum utan
ESB/EES**

ÁR	
2010	1.006
2011	1.460
2012	5.657
2013	1.881
2014	2.721
2015	804
2016	987

ÍSLAND:

**Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Íslands frá löndum innan
ESB/EES**

ÁR	
2016	0

**Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Íslands frá löndum utan
ESB/EES**

ÁR	
2016	0

NOREGUR:

Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Noregs frá löndum innan
ESB/EES

ÁR	
2010	221.702
2011	396.607
2012	288.268
2013	283.813
2014	189.051
2015	274.188
2016	306.710
2017	404.274

Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Noregs frá löndum utan
ESB/EES

ÁR	
2010	0
2011	0
2012	0
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0

FINNLAND:

Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Finnlands frá löndum innan
ESB/EES

ÁR	
2010	19.276
2011	31.994
2012	21.468
2013	21.923
2014	32.009
2015	25.341
2016	42.449
2017	43.503

**Innflutningur á hættulegum úrgangi (tonn) til Finnlands frá löndum utan
ESB/EES**

ÁR	
2010	328
2011	521
2012	445
2013	283
2014	79
2015	0
2016	129
2017	1.303

DANMÖRK:

Hættulegur	uppspretta innflutts úrgangs
ÁR	ESB/EES
2010	93.550
2011	186.101
2012	274.143
2013	320.467
2014	434.491
2015	503.071
2016	405.698

Hættulegur ÁR	uppspretta innflutts úrgangs annað
2010	1.246
2011	1.301
2012	19.890
2013	18.278
2014	12.374
2015	2.370
2016	2.826

FÆREYJAR: Flytja ekki inn úrgang

f) Útflutningur á úrgangsefnum á grænni skrá á árunum 2010–2017 (tonn/ár)

SVÍÞJÓÐ:

Tölur um Svíþjóð vantar.

Athugasemd: Engar lagalegar kröfur eru gerðar um að gefa upp umræddar tölur í skýrslu hvorki til okkar né annarra yfirvalda. Á blaðsíðu 90 í skýrslunni Avfall i Sverige 2016 (Úrgangur í Svíþjóð 2016) frá Naturvårdsverket er þess stuttlega getið að tölurnar nái ekki til tilkynningarskyldra úrgangsefna (sem eru á grænni skrá). Lítillega er minnst á hlutfall þeirra og er það áætlað út frá tölum SCB (sænsku hagsöfunnar) um utanríkisviðskipti.

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6839-4.pdf?pid=22595>.

ÍSLAND:

Tölur um Ísland vantar.

Athugasemd: Upplýsingar frá tollembættinu um magn sem skráð er undir tollskrárnúmeri sem er skilgreint sem úrgangur geta gefið hugmynd um innflutning/útflutning á úrgangsefnum sem eru á grænni skrá.

Í tölunum felst einnig allur tilkynningarskyldur úrgangur og hluti innflutnings/útflutnings sem er skráður undir röngu tollskrárnúmeri.

NOREGUR:

Tölur um Noreg vantar.

FINNLAND

Tölur um Finnland vantar.

[Shipments of green-listed waste / a Nordic survey \(2016\):](#)

[„Shipments of green-listed waste are controlled at the borders and afterwards with the aid of data reported and maintained in the environmental administration’s compliance-monitoring system, called Vahti \(currently: Ylva\).](#)

In Finland, amounts of both notification-subject and green-listed shipments are reported yearly by the exporting companies, and supervising environmental authorities

approve the reports. The reported data are maintained in the environmental administration's Vahti compliance-monitoring system. Regrettably, it is not comprehensive, because not all companies exporting waste are obliged to make Vahti reports. This effect is especially strong for relatively small companies, for which permission and supervision are handled by municipal environmental authorities.”

DANMÖRK:

ÁR	Útflutningur á grænni skrá
2010	1.597.740
2011	2.096.224
2012	1.917.418
2013	1.805.980
2014	1.915.633
2015	1.719.929
2016	1.500.339

FÆREYJAR:

ÁR	ÚTFLUTNINGUR á úrgangsefnum á grænni skrá
2010	-
2011	-
2012	7.290
2013	8.392
2014	9.870
2015	11.292
2016	13.136
2017	12.851

g) Innflutningur úrgangsefna á grænni skrá á árunum 2010–2017 (tonn/ár)

SVÍÞJÓÐ:

Tölur um Svíþjóð vantar.

Athugasemd: Engar lagalegar kröfur eru gerðar um að gefa upp umræddar tölur í skýrslu hvorki til okkar né annarra yfirvalda. Á blaðsíðu 90 í skýrslunni Avfall i Sverige 2016 (Úrgangur í Svíþjóð 2016) frá Naturvårdsverket er þess stuttlega getið að tölurnar nái ekki til tilkynningarskyldra úrgangsefna (sem eru á grænni skrá). Lítillega er minnst á hlutfall þeirra og er það áætlað út frá tölum SCB (sænsku hagsöfunnar) um utanríkisviðskipti.

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6839-4.pdf?pid=22595>. En sumar tölur eru ekki birtar.

ÍSLAND:

Tölur um Ísland vantar. Líklega yrði talan 0 tonn/ár.

Athugasemd: Upplýsingar frá tollembættinu um magn sem skráð er undir tollskrárnúmeri sem er skilgreint sem úrgangur geta gefið hugmynd um innflutning/útflutning á úrgangsefnum sem eru á grænni skrá. Í tölunum felst einnig allur tilkynningarskyldur úrgangur og hluti innflutnings/útflutnings sem er skráður undir röngu tollskrárnúmeri.

NOREGUR:

Tölur um Noreg vantar.

FINNLAND

Tölur um Finnland vantar.

DANMÖRK:

á grænni skrá	
ÁR	Innflutningur
2010	83.343
2011	261.221
2012	276.019
2013	348.426
2014	526.552
2015	239.569
2016	373.124

FÆREYJAR: Flytja ekki inn úrgang.

2. Með vísun til 1g), hver er meginástæðan fyrir innflutningi úrgangsefna á grænni skrá til norrænu landanna?

Úrgangur telst vara og því er eðlilegt að viðskipti yfir landamæri styðjist við fyrirbyggjandi reglugerðir. Í úrgangstilskipun ESB (2009/98/EF) segir að ESB skuli hafa sameiginlega getu til meðferðar á úrgangi og enn fremur að aðildarlöndin þurfi ekki alltaf sjálf að eiga búnað til bestu fánlegu meðferðar á úrgangi (16. gr.). Í því felst einnig að stefnt er að bestu hugsanlegu meðferð samkvæmt úrgangsmetakerfinu og þess vegna sé úrgangur sendur til landa þar sem búa búnaður er til endurvinnslu efnis.

Í Svíþjóð er t.a.m. pappír og málmur endurunninn. Það getur verið hagkvæmt og kannski er enginn kostur á endurvinnslu í útflutningslandinu.

Við höfum enga skýra mynd af heildarstraumum tilkynningarskyldra úrgangsefna á grænni skrá.

3. Með vísun til 1f), hver er ástæðan fyrir útflutningi á úrgangsefnum á grænni skrá frá Norðurlöndum?

Úrgangur telst vara og því er eðlilegt að viðskipti yfir landamæri styðjist við fyrirbyggjandi reglugerðir, sjá einnig 2. spurningu.

Útskýringin getur verið sú að markaður sé fyrir efnið, að það sé efnahagslega hagkvæmt og/eða að kostur á endurvinnslu sé ekki fyrir hendi.

Við höfum enga skýra mynd af heildarstraumum tilkynningarskyldra úrgangsefna á grænni skrá.

4. Hvert er umfangið og meginástæðan fyrir flutningi á úrgangsefnum á grænni skrá milli norrænu landanna?

Úrgangur telst vara og því er eðlilegt að viðskipti yfir landamæri styðjist við fyrirbyggjandi reglugerðir, sjá einnig 2. spurningu.

Útskýringin getur verið sú að markaður sé fyrir efnið, að það sé efnahagslega hagkvæmt og/eða að kostur á endurvinnslu sé ekki fyrir hendi.

Við höfum enga skýra mynd af heildarstraumum tilkynningarskyldra úrgangsefna á grænni skrá. Eftirlit á landamærum Noregs og Svíþjóðar hefur leitt í ljós að úrgangsefni á grænni skrá, til að mynda pappír og málmar, eru flutt inn til endurnýtingar efnisins í Svíþjóð.

Danmörk flutti á árinu 2016 inn 117.000 tonn af úrgangi frá Noregi og 142.000 tonn frá Svíþjóð. Úrgangurinn sem um ræðir er tilkynningarskyldur og úrgangsefni á grænni skrá. Útflutningur á tilkynningarskyldum úrgangsefnum á grænni skrá frá Danmörku til Noregs nam 119.000 tonnum og útflutningurinn til Svíþjóðar nam 382.000 tonnum á árinu 2016.

5. Hver er meginástæðan fyrir útflutningi á hættulegum úrgangi?

Útflutningur á hættulegum úrgangi til landa utan ESB/OECD/EES er bannaður. Hagkvæmni getur útskýrt útflutning á hættulegum úrgangi til annarra ESB/OECD/EES-landa ef löndin eiga ekki kost á að meðhöndla úrganginn eða ef þörf er fyrir varabúnað á álagstímum vegna magns úrgangs sem berst. Í skýrslu frá árinu 2008, „Gränsöverskridande transporter inom EU“, (https://scp.eionet.europa.eu/publications/Transboundary%20shipments%20of%20waste%20in%20the%20EU/wp/tech_1_2008) var meðal annars reynt að útskýra aukna flutninga á úrgangi og bent á nokkra þætti sem skipta sköpum fyrir flutninga á tilkynningarskyldum og upplýsingaskyldum úrgangsefnum á grænni skrá. Þættir þessir eru að öllum líkindum óbreyttir að mestu. Varðandi tilkynningarskyldan úrgang var bent á að kostnaður vegna meðhöndlunar úrgangsins væri meginástæðan. Hvað varðar tilkynningarskyld úrgangsefni á grænni skrá var bent á að betra verði fengist fyrir afleidd efni á alþjóðamörkuðum og lágan flutningskostnað en einnig aukið magn úrgangs sem þarf að meðhöndla á ESB-markaði.

6. Líta norrænu ríkisstjórnirnar svo á að núverandi staða innflutnings og útflutnings á úrgangi, jafnt úrgangsefnum á grænni skrá og hættulegum úrgangi, sé sjálfbær lausn til langframa með hliðsjón af umhverfisvernd?

Við lítum svo á að úrgangstilskipun ESB sé skilvirk tæki til að geta fylgst með straumum hættulegs úrgangs þrátt fyrir að hún geri ráð fyrir að nægilegur mannauður og fjármagn til eftirlits sé fyrir hendi. Fyrir liggur að

endurskoða reglugerð ESB um úrgangsflutninga og er sú vinna hafin innan framkvæmdastjórnarinnar og í aðildarlöndum ESB. Mikilvægt er að banna útflutning á hættulegum úrgangi til landa utan ESB/EES/OECS til að koma í veg fyrir að úrgangur sé sendur til landa sem eru ekki fær um að meðhöndla hann á viðunandi hátt. Aftur á móti er mun erfiðara að fylgjast með og hafa eftirlit með straumum úrgangsefna á grænni skrá. Við teljum þörf á að herða eftirlit með fleiri tegundum úrgangs sem hætta er á að fái ranga meðhöndlun í móttökulandinu eða meðhöndlun þeirra geti valdið umhverfisspjöllum og skaðað heilsu fólks. Við teljum þetta eiga við tiltekna strauma plastúrgangs þar sem mikill vandi er á höndum vegna útflutnings á plasti sem veldur umhverfisspjöllum og skaðar heilsu manna, t.a.m. mengun hafisins.

Umræður standa yfir á vegum Baselsamningsins um þörf á aðgerðum í plastmálum hvað varðar eftirlit með flutningum yfir landamæri og endanlega um meðferð á hættulegum úrgangi. Noregur hefur lagt til að breytingar verði gerðar á viðauka samningsins á þá leið að auðvelda eftirlit með útflutningi á plastúrgangi. Noregur, Kanada, Úrúgvæ og Sviss hafa jafnframt lagt til að hafið verði nýtt samstarf um plast innan ramma Baselsamningsins.

Fyrirspurninni telst hér með svarað.

Karolina Skog